

มาตรการป้องกันการกระทำผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ.2565 : ศึกษาเฉพาะกรณีมาตรการคุมขังหลังพ้นโทษ¹

จักรกฤษณ์ ชีปน²

ในปัจจุบัน ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีปัญหาอาชญากรรมค่อนข้างสูง และผู้กระทำผิดอาญาที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมมีทั้งผู้กระทำผิดที่เพิ่งกระทำความผิดอาญาเป็นครั้งแรก และมีผู้กระทำผิดอีกเป็นจำนวนมากที่เคยมีประวัติการกระทำความผิดอาญามาก่อนแล้วถูกจับกุมดำเนินคดีอาญาซ้ำอีก ยิ่งไปกว่านั้นบางรายกระทำความผิดอีกในลักษณะของการเป็นผู้กระทำผิดคดีฉ้อโกงที่มีประวัติเคยกระทำความผิดทางอาญามากกว่าหนึ่งครั้ง บางรายกระทำความผิดซ้ำในความผิดลักษณะเดิมที่เคยต้องโทษจากการกระทำความผิดครั้งก่อน และสาเหตุจากปัญหาในกระบวนการยุติธรรมของไทยที่ไม่สามารถดำเนินกระบวนการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดได้อย่างมีประสิทธิภาพมากเพียงพอ เพื่อป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ

นอกจากนี้ ในปี พ.ศ.2565 ได้มีการตรากฎหมายเป็นพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ.2565 ขึ้น เพื่อป้องกันและเฝ้าระวังการก่ออาชญากรรมและสร้างความปลอดภัยให้สังคม รวมถึงแก้ปัญหาและลดอัตราการกระทำความผิดซ้ำ สำหรับกฎหมายฉบับนี้ มีสาระสำคัญเป็นการกำหนดมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำของผู้กระทำผิดเกี่ยวกับเพศ หรือที่ใช้ความรุนแรง มีหลักเกณฑ์ กล่าวคือ 1. กำหนดให้มีคณะกรรมการ 2 ชุด คือ คณะกรรมการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ 2. มาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด 3. มาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ หากมีเหตุให้เชื่อว่านักโทษเด็ดขาดจะกระทำความผิดซ้ำภายหลังพ้นโทษ ศาลอาจมีคำสั่งกำหนดมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษได้ 4. มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษ ศาลอาจมีคำสั่งให้ใช้มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษแก่นักโทษเด็ดขาด 5.การคุมขังฉุกเฉิน

อีกทั้ง ผู้กระทำความผิดเหล่านี้ ส่วนหนึ่งยังมีแนวโน้มที่จะกระทำความผิดในรูปแบบเดียวกัน หรือรูปแบบใกล้เคียงกันซ้ำอีก สมควรมีกฎหมายเฉพาะที่กำหนดมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดดังกล่าว เพื่อป้องกันสังคมและผู้เสียหายจากการกระทำความผิดที่อาจเกิดขึ้นอีก และเพื่อส่งเสริมการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดโดยคำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องคำสั่งดังกล่าวอย่างเหมาะสม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ จะเห็นได้ว่า ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับชีวิตร่างกายที่ใช้ความรุนแรง หรือผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับเพศที่พ้นโทษจากเรือนจำบางคนยังมีความเสี่ยงสูงที่จะไปกระทำความผิดซ้ำ ซึ่ง

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาอิสระ เรื่องมาตรการป้องกันการกระทำผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ.2565 : ศึกษาเฉพาะกรณีมาตรการคุมขังหลังพ้นโทษ โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษารองศาสตราจารย์ ดร.ณัฐสันตาสว่าง และคณะกรรมการสอบคือ คือ รองศาสตราจารย์ประเทือง ธนิยผล และรองศาสตราจารย์อรรณพ พจนานุกรณ์

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต (ส่วนภูมิภาค) คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสังคม รวมถึงกฎหมายไทยไม่มีมาตรการเฝ้าระวังผู้กระทำความผิดเหล่านี้ การแก้ไขปัญหาดังกล่าว อาจดำเนินการได้โดยออกกฎหมายพิเศษให้มีมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำของผู้กระทำความผิดอาชญากรรมที่ใช้ความรุนแรงเหล่านี้

จากข้อเท็จจริงและสภาพปัญหาดังกล่าวนั้น เห็นได้ว่าเพื่อให้มีการกำหนดมาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดซ้ำ ซึ่งพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ.2565 ได้บัญญัติมีสาระสำคัญตามที่กำหนดให้มีมาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษ และการคุมขังฉุกเฉินเพื่อป้องกันสังคมและผู้เสียหายจากการกระทำความผิดที่อาจเกิดขึ้นอีก และเพื่อส่งเสริมการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดโดยคำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องคำสั่งดังกล่าวอย่างเหมาะสม ทำให้มีประเด็นปัญหาการวิจัยที่ควรค่าแก่การศึกษาค้นคว้าดังต่อไปนี้

ปัญหาประการแรก คือ ปัญหาเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของผู้ที่พ้นโทษจากการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง

ตามพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ.2565 มาตรา 28 ซึ่งหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการมีคำสั่งให้ใช้มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษ เป็นไปตามข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการกำหนดมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ.2566 หมวด 4 มาตรการคุมขังข้อ 24 ถึงข้อ 29 โดยกำหนดให้ในการไต่สวนและมีคำสั่งของศาลต้องดำเนินการโดยมีผู้พิพากษาครอบครองลักษณะเช่นเดียวกับที่กำหนดไว้สำหรับการพิจารณาพิพากษาในคดีนั้น และศาลจะมีคำสั่งให้ใช้มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษได้ ก็ต่อเมื่อทางไต่สวนมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่านักโทษเด็ดขาดจะไปกระทำความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา 3 และไม่มีมาตรการอื่นใดที่อาจป้องกันมิให้ผู้นั้นไปกระทำความผิดได้ ซึ่งข้อความที่ว่า “มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่า” อันเป็นถ้อยคำในมาตรา 28 มีความหมายว่า มีเหตุผลอันสมควรจากทางไต่สวนที่ทำให้ศาลเชื่อได้ว่า มีความเป็นไปได้อย่างสูง (High Degree of Probability) ที่นักโทษเด็ดขาดหรือผู้ถูกเฝ้าระวังผู้นั้นจะไปกระทำความผิดซ้ำในฐานะความผิดที่ระบุไว้ในมาตรา 3 แต่ไม่จำเป็นต้องเป็นความเลื่องหรือโอกาสที่จะกระทำความผิดซ้ำในความผิดฐานเดิมที่ต้องคำพิพากษา การที่ศาลจะสั่งใช้มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษ นอกจากจะต้องมีเหตุอันควรเชื่อว่า นักโทษเด็ดขาดหรือผู้ถูกเฝ้าระวังจะไปกระทำความผิดซ้ำแล้ว ตามมาตรา 28 ยังต้องได้ความว่า ไม่มีมาตรการอื่นใดที่อาจป้องกันมิให้ผู้นั้นไปกระทำความผิดได้นอกจากการคุมขัง มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษเป็นมาตรการที่กระทบถึงเสรีภาพของนักโทษเด็ดขาดโดยตรง ศาลจึงต้องพิจารณาถึงความเป็นไปได้ รวมถึงในการใช้มาตรการอื่นในการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำด้วย และในคำสั่งศาลต้องแสดงเหตุผลให้ประจักษ์ว่า ไม่มีมาตรการอื่นใดที่อาจป้องกันมิให้ผู้นั้นไปกระทำความผิดได้นอกจากการคุมขัง กล่าวคือ เป็นมาตรการสุดท้าย (Last Resort)

นอกจากนี้ ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดโทษที่ไม่เหมาะสมกับผู้กระทำความผิด หรือผู้กระทำความผิดไม่ได้รับโทษเต็มตามคำพิพากษา เนื่องจากการได้รับการพักการลงโทษ ลดวันต้องโทษ หรือการได้รับพระราชทานอภัย

โทษ จึงทำให้เกิดการไม่เจ็ดหลาย ไม่เกรงกลัวต่อกฎหมายทั้งสิ่งเหล่านี้ จึงส่งผลให้กระบวนการยุติธรรมไทยไม่เป็นไปตามจุดประสงค์ของการลงโทษและส่งผลต่อเนื่อง จนไปถึงการก่อให้เกิดการกระทำผิดซ้ำอีก เมื่อมีการกระทำความผิดคดีอุกฉกรรจ์เกิดขึ้น มาตรการในการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำต่าง ๆ จะถูกนำมาบังคับใช้กับผู้กระทำความผิด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในส่วนของมาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษ เป็นมาตรการที่จะถูกนำมาใช้กับนักโทษเด็ดขาดที่กระทำความผิดคดีเกี่ยวกับเพศหรือความผิดที่ใช้ความรุนแรง ภายหลังการใช้มาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาด เห็นว่า เป็นมาตรการที่กระทบต่อสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของบุคคลตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 29 อีกทั้ง ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 2 ต้องเป็นบุคคลจะต้องรับโทษในทางอาญาต้องเป็นการกระทำความผิดในขณะกระทำนั้น

ทั้งนี้ ถ้าบุคคลนั้นยังไม่ได้การกระทำความผิดซ้ำ บุคคลผู้ที่พ้นนั้น ควรจะได้รับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญไทย แต่กลับต้องถูกคุมขังตามมาตรการดังกล่าว

ปัญหาประการที่สอง คือ ปัญหาเกี่ยวกับความหมายของ “สถานที่คุมขังที่มีไข่เรือนจำ” และ “การปฏิบัติต่อผู้ถูกคุมขังเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้”

ตามพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำผิดในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ.2565 มาตรา 34 วรรค 2 บัญญัติไว้ว่า “ผู้ใดถูกคำสั่งให้คุมขังภายหลังพ้นโทษ ให้กรมราชทัณฑ์คุมขังไว้ในสถานที่คุมขังที่มีไข่เรือนจำ และจะปฏิบัติต่อผู้ถูกคุมขังเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้” เนื่องจากสังคมในเรือนจำของผู้ต้องขัง เป็นสังคมที่มีลักษณะพิเศษแตกต่างไปจากสังคมภายนอกอยู่หลายประการ ที่สำคัญก็คือ สังคมของผู้ต้องขังเป็นสังคมของการถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพ และเต็มไปด้วยกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ ข้อห้ามต่างๆ นอกจากนี้ ยังเป็นสังคมที่ถูกตัดความสัมพันธ์กับสังคมภายนอก ซึ่งสิ่งเหล่านี้ ย่อมส่งผลกระทบต่อผู้ต้องขังในการดำรงชีวิตประจำวัน

จากแนวคิดที่ว่า บุคคลทุกคนย่อมมีสิทธิเท่าเทียมกัน (All Men are Created Equal) ยังนำมาซึ่งหลักการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานในความเป็นส่วนตัวของพลเมืองที่อยู่ในสถานะเป็นผู้ต้องขัง ด้วยเงื่อนไขที่ว่า ผู้ต้องขัง ถือเป็นพลเมืองคนหนึ่งของประเทศด้วยเช่นกัน จึงย่อมมีสิทธิเสรีภาพเสมอภาคเท่าเทียมกับบุคคลด้วยเช่นกัน ดังนี้ การกำหนดให้มีการคุมขังภายหลังพ้นโทษ (Detention Order) เป็นการคุมขังเพื่อความปลอดภัยของสังคม (Security Detention) มีลักษณะเป็นมาตรการจำกัดสิทธิเสรีภาพประชาชนที่ไม่ได้ทำขึ้น เพื่อดำเนินคดีอาญา แต่เป็นมาตรการที่คุมขังเพื่อป้องกันสังคม รัฐสามารถทำได้ไม่ขัดกับหลักสิทธิมนุษยชนตามความเห็นของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ ภายใต้งานใจที่ว่า เป็นมาตรการสุดท้ายด้วยระยะเวลาที่จำเป็น มีการคุ้มครองสิทธิผู้ถูกคุมขังอย่างเหมาะสมตามที่กำหนด มีการตรวจสอบการคุมขังโดยศาล และให้สิทธิในการมีทนายความ

ดังนั้น หากตีความตามความหมายของคำว่า “สถานที่คุมขังที่มีไข่เรือนจำ” และ “การปฏิบัติต่อผู้ถูกคุมขังเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้” นั้น ควรระบุถึงลักษณะของสถานที่คุมขัง และหากตีความตามคำว่า “การปฏิบัติต่อผู้ถูกคุมขังเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้” นั้น จำเลยผู้ที่พ้นโทษมาแล้วนั้นจะมีสิทธิ

ส่วนตัว ออกไปใช้ชีวิตปกติได้หรือไม่อย่างไร รวมถึงประเทศไทยยังคงไม่ให้ความสำคัญกับการบังคับโทษอย่างเพียงพอ ซึ่งตามกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวกับการบังคับโทษนั้นมีน้อยมาก และกระบวนการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดไม่มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้การบังคับโทษไม่ได้ผลตามที่ต้องการ จึงเป็นเหตุให้ไม่สามารถแก้ไขฟื้นฟูพฤติกรรมของผู้กระทำผิดได้ และกลับมากระทำความผิดซ้ำอีก จึงส่งผลให้เป็นผลกระทบต่อสังคม

ปัญหาประการสุดท้าย ปัญหาการเกี่ยวกับการใช้มาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดหลังพ้นโทษ ระหว่างที่ศาลพิจารณาคำร้องอัยการ

ตามพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันกระทำความผิดในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ.2565 มาตรา 32 บัญญัติว่า “ในการพิจารณาคำร้องของพนักงานอัยการตามมาตรา 29 วรรคหนึ่ง ศาลอาจสั่งให้ใช้มาตรการคุมขังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษมีกำหนดระยะเวลาเพียงเท่าที่จำเป็น เพื่อป้องกันมิให้ผู้นั้นกระทำความผิดซ้ำ ซึ่งต้องไม่เกินสามปีนับแต่วันที่ผู้นั้นพ้นโทษ ในการพิจารณาคำร้องของพนักงานอัยการตามมาตรา 29 วรรคสอง ศาลอาจสั่งให้ใช้มาตรการคุมขังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษมีกำหนดระยะเวลาเท่าที่จำเป็น เพื่อป้องกันมิให้ผู้นั้นไปกระทำความผิดซ้ำ ซึ่งต้องไม่เกินสามปีนับแต่วันที่พ้นโทษ หรือมีคำสั่งให้ใช้มาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ เมื่อครบกำหนดการคุมขังต่อเนื่องกันไปตามที่พนักงานอัยการร้องขอก็ได้ โดยให้นำหมวด 3 มาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่เมื่อนับระยะเวลาทั้งหมดรวมกันแล้ว จะต้องมีระยะเวลาไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่ผู้นั้นพ้นโทษ”

จะเห็นได้ว่า เมื่อพนักงานคุมประพฤติได้เสนอความเห็นต่อพนักงานอัยการ เพื่อยื่นคำร้องต่อศาลให้มีคำสั่งใช้มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษ ในระหว่างการพิจารณาคำร้องของพนักงานอัยการที่เสนอต่อศาลนั้น ไม่ได้มีการกำหนดระยะเวลาในการพิจารณาคำร้องให้ชัดเจนว่า ควรจะดำเนินการพิจารณาคำร้องภายในกี่วัน ซึ่งตามหลักการดำเนินการทางกระบวนการยุติธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในกรณีที่มีการกระทบต่อสิทธิของบุคคล ควรจะมีการกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการที่แน่ชัด เพื่อมิให้ถูกจำกัดสิทธิบางประการไปจากการต้องถูกบังคับโทษ ฉะนั้น เมื่อนักโทษได้รับโทษตามคำพิพากษาแล้ว ถือว่า การให้อิสระภาพกลับคืนมานั้น ผู้มีหน้าที่จึงต้องพึงระมัดระวังและต้องใช้ความละเอียดรอบคอบ เพราะความประมาทอาจนำไปสู่การละเมิดสิทธิที่พึงได้รับของนักโทษที่พ้นโทษแล้ว

ดังนั้น เห็นได้ว่า การที่มาตรา 32 นั้น ไม่กำหนดระยะเวลาดำเนินการยื่นคำร้องให้ชัดเจน ก็เป็นการทำให้ผู้ที่คิดว่า จะกระทำความผิดซ้ำถูกจำกัดสิทธิการเป็นอยู่โดยไม่จำเป็น ทั้งที่ผู้นั้นเองยังมิได้กระทำความผิดใดเลย รวมถึงการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำของผู้กระทำความผิดอุกฉกรรจ์ที่ใช้ความรุนแรงเป็นมาตรการเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของสังคม ซึ่งต้องดำเนินการให้ได้สัดส่วนกับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง นอกจากนี้ ประเทศไทยควรให้ความสำคัญในการบังคับโทษอย่างจริงจัง เพื่อลดโอกาสการกระทำผิดต่อไป

จากการศึกษาค้นคว้ามาตรการป้องกันการกระทำผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565 : ศึกษาเฉพาะกรณีมาตรการคุมขังหลังพ้นโทษจึงขอให้ข้อเสนอแนะดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของผู้ที่พ้นโทษจากการกระทำผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง

จากสภาพปัญหาผู้ศึกษา มีข้อเสนอแนะว่า

มาตรา 28 ควรตัดคำว่า “มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่า” ออก เพราะผู้ศึกษาเห็นว่า คำดังกล่าวเป็นการให้กำหนดให้ศาลใช้ดุลพินิจในพิจารณาถึงพฤติกรรมของแต่ละคนมากกว่า

ผู้ศึกษา เห็นว่า ควรแก้ไขเพิ่มเติมในมาตราให้ศาลเรียกนักโทษ และผู้ปกครองผู้ดูแลนักโทษนั้น ๆ ที่คาดว่าจะไปกระทำความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา 3 มาสอบสวนเพิ่มเติม หากมีการกระทำความผิดจริง ให้ติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (EM) ในกรณีที่มีการกระทำความผิดซ้ำเป็นครั้งที่ 3 ภายใน 1 ปี ให้ศาลมีคำสั่งคุมขังนักโทษนั้นแล้วแต่กรณี

อีกทั้ง ควรมีการเรียกผู้ปกครองนักโทษผู้นั้นเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรการและวิธีการควบคุมป้องกัน เพื่อมิให้ผู้นั้นไปกระทำความผิดซ้ำอีก ซึ่งในกรณีนี้หากมีการกระทำความผิดให้ติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (EM) ไว้แทนการคุมขังนักโทษผู้นั้น และหากนักโทษผู้นั้นกระทำความผิดซ้ำเป็นครั้งที่ 3 ในระยะเวลาภายใน 1 ปี ก็ให้ศาลมีคำสั่งคุมขังนักโทษผู้นั้นได้ ทำให้เห็นว่า มาตรการดังกล่าวนี้มีได้กระทบถึงสิทธิ เสรีภาพของนักโทษ เนื่องจากนักโทษผู้นั้นได้รับโทษตามคำพิพากษานั้นแล้ว อีกทั้ง เพื่อความเป็นธรรมในการคุ้มครองสิทธิของนักโทษที่พ้นโทษมาแล้ว รวมถึงยังเป็นการให้โอกาสเพื่อเป็นการกลับตนเข้าสู่สังคม

2. ปัญหาเกี่ยวกับความหมายของ “สถานที่คุมขังที่มีใช้เรือนจำ” และ “การปฏิบัติต่อผู้ถูกคุมขังเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้”

จากสภาพปัญหาผู้ศึกษา มีข้อเสนอแนะว่า

มาตรา 34 วรรค 2 หากตีความตามความหมายของคำว่า “สถานที่คุมขังที่มีใช้เรือนจำ” และ “การปฏิบัติต่อผู้ถูกคุมขังเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้” นั้น ควรระบุถึงลักษณะของสถานที่คุมขัง และหากตีความตามคำว่า “การปฏิบัติต่อผู้ถูกคุมขังเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้” นั้น จำเลยผู้ที่พ้นโทษมาแล้วนั้น ควรมีสถานที่ส่วนตัวที่ออกไปใช้ชีวิตปกติได้

ผู้ศึกษา เห็นว่า ควรแก้ไขเพิ่มเติมถึงวิธีการในการปฏิบัติต่อผู้ถูกคุมขัง โดยให้ศาลสั่งให้ติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว(EM) เพื่อเป็นการกำหนดให้มีการคุมขังนักโทษภายหลังพ้นโทษไว้ภายในบ้าน และให้ผู้ปกครองมีหน้าที่ควบคุมดูแลนักโทษผู้นั้น ทั้งนี้ จึงทำให้นักโทษผู้ถูกคุมขังผู้นั้นมีความรู้สึกว่ามันเองนั้นถูกจำกัดสิทธิ เสรีภาพในการถูกคุมขังน้อยกว่าที่อยู่ภายในเรือนจำ

3. ปัญหาการเกี่ยวกับการใช้มาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดหลังพ้นโทษ ระหว่างที่ศาลพิจารณาคำร้องอัยการ

จากสภาพปัญหาผู้ศึกษา มีข้อเสนอแนะว่า

แก้ไขเพิ่มเติมว่า มาตรา 32 บัญญัติว่า “ในการพิจารณาคำร้องของพนักงานอัยการตามมาตรา 29 บรรคหนึ่ง ศาลอาจสั่งให้พิจารณาคำขอเป็นการด่วนและระหว่างรอการพิจารณาตามคำร้องดังกล่าว ให้ศาลสั่งให้ติดอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (EM) และกำหนดให้มีการมารายงานตัวตามกำหนดนัดของศาล ทุกครั้ง หรือสั่งคุมประพฤติไว้ก่อนแล้วแต่กรณี เพื่อเป็นการป้องกันมิให้ผู้นั้นกระทำความผิดซ้ำ”

ในการพิจารณาตามคำร้องขอในบรรคหนึ่ง ให้ศาลพิจารณาคำร้องขอเป็นการด่วน และหากพิจารณาตามคำร้องขอนั้นมีเหตุผลสมควรอันแท้จริง ให้ศาลมีคำสั่งเรียกนักโทษ และผู้ปกครองผู้ดูแลนักโทษนั้น ๆ มาเพื่อกำหนดมาตรการ วิธีการควบคุมป้องกัน และในกรณีที่ผู้ปกครองไม่สามารถที่จะดูแลนักโทษได้ตามมาตรการที่กำหนด ให้ศาล พนักงานอัยการ และผู้ปกครอง ผู้ดูแลนักโทษนั้น ๆ กำหนดสถานที่กักกันพิเศษร่วมกัน เพื่อควบคุมมิให้ผู้นั้นไปกระทำความผิดได้ และเงื่อนไขไปตามที่เห็นจำเป็นทันที ถ้าศาลมีคำสั่งให้ยกคำร้องขอ คำสั่งเช่นนี้ให้เป็นที่สุด”

การที่ศาลอาจสั่งให้ใช้มาตรการคุมขังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ และกำหนดระยะเวลาเพียงเท่าที่จำเป็น เพื่อป้องกันมิให้ผู้นั้นกระทำความผิดซ้ำ ตามกฎหมายที่พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำผิดในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ.2565 กำหนด ถือได้ว่า เป็นการสั่งคุมขังนักโทษนั้นอีกครั้ง ทั้งที่นักโทษผู้นั้นยังมิได้กระทำความผิดแต่อย่างใด ซึ่งกฎหมายที่ออกมาใช้บังคับในลักษณะดังกล่าว เห็นว่า เป็นการกระทบถึงสิทธิและเสรีภาพของนักโทษที่ได้รับโทษตามคำพิพากษาสิ้นสุดแล้ว และหากคานว่านักโทษจะไปกระทำความผิดซ้ำระหว่างรอศาลพิจารณาตามคำร้อง ก็ควรมีการควบคุมพิเศษ โดยใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัว (EM) ติดตามตัว และหาแนวทางร่วมกันกับผู้ปกครองของนักโทษนั้นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

เอกสารอ้างอิง

เอกสารสื่ออิเล็กทรอนิกส์

ไทยรัฐออนไลน์, รอพ้น 90 วันมีผลบังคับ กฎหมายป้องกันทำผิดซ้ำคดีเกี่ยวกับเพศ หรือใช้ความรุนแรง [Online], Available URL <https://www.thairath.co.th/news/politic/2536601>, 2022 (ตุลาคม, 26).

บทความ

บทนำบทสัมภาษณ์ความเห็นทางวิชาการ

กฎหมาย

ข้อบังคับของประธานศาลฎีกาฯ ข้อ 11

ข้อบังคับของประธานศาลฎีกาฯ ข้อ 25